

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 glđ., za pol leta 1 glđ. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistva v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Bokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za označila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Južno-štajarska hranilnica v Celji.

(Dalje.)

V zadnjem številki „Slov. Gosp.“ pokazali smo, kako lepe uspehe smo dosegli Slovenci s tem, da smo si osnovali celo vrsto krepko razcvitajočih se posojilnic, kako smo s tem vže v velikej meri osvobodili naš narod upliva v nasprotnih rokah se nahajajočih, nam in našemu jeziku sovražnih denarnih zavodov, in koliko denarja smo vže samo s posojilnicami odtegnili našim sovražnikom in ga spravili v narodne roke in narodno upravo.

Pa s tem je bil storjen komaj prvi korak, treba je misliti bilo, da moramo storiti še drugi korak, da kolikor se da, še ostali slovenski denar odtegnemo nasprotnim denarnim zavodom — hranilnicam — ter ga dobimo v slovenske roke. Da dosežemo ta svoj namen in in da moremo tekmovali ali konkurirati z nasprotnimi hranilnicami, treba nam je hranilnice in to take, o katerej bi bilo pričakovati, da se bo krepko razvijala ter postala kmalu moččen denarni zavod.

V nemških hranilnicah se nahaja še silno veliko slovenskega denarja in to iz sledečih vzrokov: Hranilnice so vže stari denarni zavodi, tako da so ljudje na nje vže vajeni. Mnogi in mnogi vlagajo toraj iz gole navade še vedno raje pri hranilnicah svoj denar, kakor pri posojilnicah, ki so še le novi denarni zavodi, akoravno posojilnice plačujejo od vlog navadno večje obresti in je pri njih varnost za vložen denar ista, deloma celo večja, kakor pri hranilnicah samih.

Nadalje pa se po postavi sme vlagati denar, ki se položi pri sodniji v shrambo n. pr. sirotinski denar ali vadij, potem cerkveni denar itd. samo v hranilnice. Takrat, ko so se te postavne določbe izdale, še namreč ni bilo posojilnic, ampak le hranilnice, zatoraj se posojilnice nisoogle v postavi imenovati. Od poptej pa se te postavne določbe niso spre-

nile, če ravno je po onih mal nastalo tako lepo število krepkih posojilnic.

Tako pride, da imajo nemške hranilnice še vedno silno mnogo slovenskega denarja; prav za prav se sme reči, da imajo skoraj le denar slov. kmeta, duhovnikov in cerkev, kajti le ti vlagajo v hranilnice. Naši spodnje-štajarski Nemci in nemškutarji namreč nič ne vlagajo v hranilnice; nekateri, ker svoj denar drugje znajo z boljšim dobičkom porabiti, deloma pa, ker nimajo kaj vlagati, ampak si le izposojujejo denar, tako da imajo nekateri čudno zamazane zemljiške knjige.

S tem pa, ker se še vedno odteguje mnogo slov. denarja posojilnicam in vlaga v hranilnice, je zvezano, da ne morejo posojilnice tudi zadostovati vsem denarnim potrebam. Morajo toraj skrčiti svoj delokrog na to, da posujejo denar le v manjših zneskih, če možno, na kratek čas in na osobni kredit, t. j. na poroke, ne pa na zemljišča. Ako hoče toraj kdo veliko posojilo in le na vknjižbo na svoja zemljišča, moral je še vedno hoditi k hranilnicam. Vsled tega so imele hranilnice še vedno silen upliv, katerega so skušale vedno porabiti na škodo slovenski narodnosti.

Najbolje pa so začele kazati hranilnice to svojo mržnjo zoper slovenski jezik in zoper Slovence, odkar je z ukazom od dne 21. julija 1887 št. 12.118 pravosodno ministerstvo ukazalo, da se v zemljiške knjige mora vpisovati v slovenskem jeziku, če je bila dotična zemljeknjižna prošnja slovensko pisana. Kolikor važniša pa je bila ta pridobitev za Slovence, toliko huje pekla je naše Nemce in nemškutarje. Pa naj tudi človek pomisli: Slovenski jezik, kateri je po mnenji naših Nemcev in nemškutarjev dober k večjemu za hlapce in dekletke, začel se ni samo vrivati v urade, ampak vrinil se je na mah celo v zemljiške knjige. Te so sicer javne knjige, vsakdo lahko gre v njih, da pogleda pri posameznem zemljišču, kdo da je lastnik, in kake pravice in dolgovi da so pri po-

sameznem zemljišču vknjiženi. Pa ta javna knjiga bi morala biti odprta samo peščici Nemcev in nemškutarjev; uboga slovenska para pa si naj vzame vsakokrat tolmača seboj in ga plača, če hoče vedeti, kaj je pisano v zemljiški knjigi. To pa bi sedaj bilo na enkrat drugače; tudi slovenski kmet bi naj šel lahko sam v zemljiške knjige pogledat in bi tukaj naj čital v svojem jeziku, kaj je vpisanega pri njegovem zemljišču! Kaj takega ne prenese nemškutarsko srcé! Začel se je toraj zoper slovensko vknjiževanje velik vrišč; vsi nemški listi bili so polni o nevarnosti, ki zarad slovenskih vknjižb grozi Nemcem, državi samej in Bog ve, komu vse. (Dajje prih.)

Zahvala.

Slavnost „Slovenskega pevskega društva“, ki se je vršila 8. dan t. m. tako imenitno v Celji, je minila v veliko čast narodu našemu. Da pa se je slavnost vršila tako velikansko in krasno, pripomogli so ndje društva od blizu in daleč, pripomogli so narodna društva, rodoljubi in rodoljubkinje, kateri so podpirali odbor pri uredbi te slavnosti. Naša dolžnost je, da izrekamo vsem najtoplejšo zahvalo, a posebno „slavnostnemu odboru v Celji“, slavni c. kr. vojaški godbi iz Ljubljane, slavnim zastopnikom raznih društev, g. pevovodju Stanko Pirnatu, c. kr. bilježniku v Zatičini, vsem častitim udeležencem, slavnim govornikom, izvanredno mnogo zastopanim častitim pevkinjam, imenitnima zboroma iz Laškega s požrtvovalnim g. pevovodjem Slavko Flisom in iz Slatine, narodnim kolesarjem, blag. gospodu in milost. gospej Košer, vsem, ki so se pismeno ali brzojavno spominjali društva itd. ter kličemo vsem kreпки: Na zdar!

Za odbor Slov. pevskega društva:

Tone Porekar, M. Lešnik,
t. č. tajnik. predsednik.

Gospodarske stvari.

Buča ali tikev, živinska klaja.

V naših krajih sadijo buče ali tikve v koruzišče ali tudi v krompirišče in rastejo one s koruzo ali krompirjem v enem in tistem času. One so zato našim gospodinjam dobro znane, saj jih dajo rade svinjam surove ali pa jih za to tudi kuhajo. Dozdeva se torej človeku, da ni treba govoriti o njih še tudi na tem mestu, vendar pa še storimo mi to za voljo tega, da opomenimo naše gospodinje na eno ali drugo, česar še ne vedó ali pa ne porajtajo do volje.

Kakor se godi že pri nas v obče, tako se sadé tudi v Ameriki, v Franciji, v Italiji in po nekaterih drugih deželah buče med koruzo

ali tudi med krompir. Dobro storé one pa tudi na kompostnih kupih in na njih rastejo posebno bogotno ter delajo senco temu gnoju, nekaj, kar jih še posebno priporoča za nje.

Na večih straneh pa nam dajo buče korist. Kravam se dajo in žró jih one rade ter dobi njih mleko posebno dober, ljub okus in veliko več si ga nabere krava, ako dobi redno, poleg druge klaje, buče za navrzek. Smetana iz takega mleka je posebno dobra, mastna. Svinje pa že komaj dobijo, da se jim jih naseka v jeseni ali še tudi v zimi. Skorej vidoma jim raste meso in mašča.

Stori pa se zadnje najbolje tako, da jih zrežeš na drobne kosce ter jim primešaš nekaj rezi in otrobov. Nič ne škoduje živini, če ostane kaj semena v bučah, marveč koristi jej to veliko gledé mesa in mašče. Po vrhu pa jih žre še s tem rajše, čem več je ostalo bučnic v tej klaji.

Če hoče gospodinja shraniti buče na pozno jesen ali celo za zimo, tedaj ima pa že z njimi nekaj težave, iz ene strani zato, ker je treba za-nje prostora in tak je le tedaj za buče prav, ako je suh in ne pride v dotiko z dežjem, iz druge pa zato, ker buče rade gnijó in jih je za voljo tega treba prebirati, v tem pa se kup rad zruši in buče se natró, po takem pa še poprej začnó gnjiti. Naj se gospodinji v tem pomore, nasvetuje se jej, naj da buče, ko dobi družina časa za to, zrezati in jih v kadi ali v zemljo, za-nje dobro vdeleno, djati, toda nikar samih, ampak primeša se jim naj nekaj slamine rezi. V kadi ali jami se buče potem sicer vki-sajo, ali ne gnijó in živina žre jih rajše, kakor navadne buče.

Da-si pa velja, kar smo rekli, o koristi buč, za vse, vendar ne velja za vse v enaki meri, kajti buče in buče so si v tem različne. Tiste, ki imajo precej trdo skorjo, so veliko več vredne za meso, kakor pa buče, čijih skorja je mehka. Zakaj? Zato, ker je ravno v skorji ali lupinji veliko več beljakovine, tedaj snovi, ki najbolj redi živino. Ali taka buča ima tudi svojo slabo stran, kajti trdo lupinje predela želodec težje, kakor pa mehko. Vsled tega bi bilo dobro, če se buče s trdim lupinjem ne dajo sveže živini, ampak še le ta čas, ko so se v kadi že skisale.

Buč je več vrst in možje, ki se spoznajo na-nje, delijo jih v tri večje vrste. Izmed njih je, kar se tiče klaje, najboljša „debelá buča“, latinski se ji pravi „cucurbita maxima“. Drugi dve ste dobri, pa ne v enaki meri z le ono.

Rada se primerja buča z živinsko peso in le-te imajo v nekaterih krajih veliko več, kakor buč ali po naših mislih ne po pravici. Buč namreč izraste za celo tretjino več na tistem prostoru, kakor pa živinske pese. In če še pridenemo na to višjo redilno moč buče, ne